

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל, בן הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנוביל זצוק"ל, נלב"ע ביום ד' ניסן תרנ"ה.

הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא ז"ע היה הצעיר מבין שמונת בניו הקדושים והטהורים של המגיד הקדוש מטשערנוביל זצוק"ל. ידוע שהרה"ק רבי יוחנן ז"ע אמר שבהסתלקות אביו הקדוש התחלקו כל אחיו בירושה הרוחנית, כל אחד בחר לו מדה אחת, עד שלא נשאר כלום לאחיו הקדוש רבי משה מקאריסטשוב זצוק"ל, ולכן הוא ירש מאביו את ה"גארנישט" [ה'כלום'], ועבורו - עבור רבי יוחנן זצוק"ל - נשאר רק ה"גארנישט שבגארנישט" [-כלום שבכלום]. ואכן היה רבי יוחנן ידוע ומפורסם במדת עניויותו ושפלות רוחו.

מסופר עליו שבאחת משמחות נישואי צאצאיו, ישב הרבי וערך את שולחנו הטהור ומסביבו עמדו הקהל. כאשר חילקו את המרק, עמד אברך אחד מאחורי הרבי והחזיק בצלחת המרק שלו, ולפתע החליקה הצלחת מידו ונשפכה על ראשו של הרבי הקדוש. אפשר לתאר את הפחד שאחז באברך, אך הרבי הקדוש הרגיע אותו שלא יקח ללבו כי לא קרה שום דבר, אולם הקהל הבחין שמשוהו בכל זאת מפריע לרבי. הרבי קרא לזה שהיה ממונה לחלק את האוכל, ואמר לו באזנו: לאברך זה לא היה מרק כי הצלחת שלו נשפכה, אנא הבא לו צלחת מרק...

סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מביאן שליט"א, שבאחד מנסיעותיו של הרבי הקדוש מרחמיסטריווקא הגיע לאיזה עיר, שם חלקו לו כבוד גדול ועצום, וכל אנשי העיר נאספו לכבודו. עמד שם מתנגד אחד אשר עינו היתה צרה ברבי זצוק"ל ובכבוד הגדול שהוא מקבל, וברבו עזותו ניגש אל הרבי הקדוש ואמר בחוצפה: הרי אתם מחזיקים עצמכם לללום, מדוע הגיעו כולם לקבל את פניכם? למה מגיע לכם כבוד גדול כזה? השיב לו הרה"ק ז"ע: "אכן אינני יודע מדוע חולקים לי כבוד, אבל אם עושים לי את זה, הרי זה סימן שכך רצו מן השמים, ואם כן גם אתה צריך לפחד ממני כמו מפני אש!"...

כשהמגיד מישרים רבי יענק'לה פרץ בבכי

המבחן במסכת יבמות

המגיד הנודע הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל סיפר על עצמו, כי בהיותו תלמיד בישיבה בנובהרדוק בשנת ת"ש, קרא לו פעם הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל ואמר לו: "תתכונן, מחר ב-11 אני אכנס אתך אל רבי חיים עוזר". ביקור אצל מרן הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי לא היה דבר פשוט, ורבים השתוקקו להיכנס אליו לחזות בפני קדשו ולזכות לברכתו.

הבחור יעקב הכין את עצמו בהתרגשות לקראת הביקור, ובהיותו בטוח שמרן רבי חיים עוזר ישוחח אתו בלימוד, הוא חזר היטב על הנלמד בישיבה. באותו זמן למדו בישיבה מסכת יבמות שהיא מסכת קשה כידוע, ורבי יעקב ישב כל הלילה ושינן היטב את הגמרא ואת החידושים שנאמרו בישיבה.

כשהגיע זמן הביקור, נכנס רבי יעקב ביחד עם רבו אל הקודש פנימה. היה שם קהל גדול של אנשים שבאו לבקש את ברכתו של הגאון ולהתייעץ עמו, וכשראה אותו מרן רבי חיים עוזר, אמר לו: "יענק'ל, שמעתי עליך, עוד מעט אקרא לך להיכנס". ואכן לאחר זמן מה קרא לו רבי חיים עוזר, ורבי יעקב נכנס כשכולו רועד מפחד, ומתפלל לבבו שהגאון לא ישאל אותו שאלות קשות מדי.

ורבי חיים עוזר פונה אליו ושואל אותו שאלה ראשונה: "אתה מקבל מכתבים מהבית?"

"לא", ענה רבי יעקב, "יש בינינו גבול, ההורים נמצאים ברוסיה ואני בליטא".

ורבי חיים עוזר שואל אותו שאלה שניה: "האם יש לך מקום נוח לישון, עם שמיכה וכרית?"

"כן", ענה רבי יעקב.

ורבי חיים עוזר ממשיך ושואל אותו שאלה שלישית: "אפשר לראות את המצב של הנעליים שלך?"

בדרך כלל רוב בחורי הישיבה בנובהרדוק הלכו עם נעליים קרועות, אולם נעליו של רבי יעקב היו אז במצב די טוב יחסית.

לאחר שסיים רבי חיים עוזר את ה"מבחן" שלו, הוציא סכום כסף ניכר ונתן לי, באומרו: "הדלת שלי תמיד פתוחה לפניך, אתה יכול לבוא אלי מתי שתרצה".

"כאן לא יכולתי עוד להתאפק", סיים רבי יעקב לספר את סיפורו, "ופרצתי בבכי! היחס החם של גדול הדור לנער צעיר כמוני, ריגש אותי מאוד. ומסיפור זה למדתי דרך חיים עד כמה חשוב להרגיש את צרכיו של הזולת ולהאיר לו פנים".

למה מוטל כל החוב עלי

הגמרא אומרת בתחילת חגיגה (דף ב' ע"א) במי שחציו עבד וחציו בן חורין, "לישא שפחה אינו יכול, בת חורין אינו יכול, ליבטיל והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה, שנאמר לא תהו בראה לשבת יצרה, אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין".

אהוב
וחביב
הרבה
יותר לפני
השי"ת

לכבוד התחלת לימוד מסכת חגיגה, נספר סיפור נפלא שהיה אצל מרן הרבי הקדוש בעל החידושי הרי"מ מגור זצוק"ל.

עני אחד שכר דירה ולא היה לו כסף לשלם את דמי השכירות, ובעל הבית שהיה יהודי עשיר רצה להוציא מהבית. הגיע העני אל הרה"ק החידושי הרי"מ מגור זצוק"ל והתלונן על המשכיר שרוצה לזרוק אותו מהבית. שלח החידושי הרי"מ לקרוא לבעל הבית ואמר לו שאסור לו לזרוק את העני מהבית. שאל העשיר: למה מוטל עלי להחזיק אותו בבית חנם, יאספו כסף עבורו בשביל השכירות, וכמובן גם אני אתן כמו כל אחד? ענה לו מרן החידושי הרי"מ: מכיון שהקב"ה הזמין שאותו עני יגור בביתך, אם כן המצוה נשלחה אליך, ואתה צריך להחזיק אותו.

כאסמכתא לדבריו הביא החידושי הרי"מ את דברי הגמרא שלנו, שכופין את רבו ועושה אותו בן חורין, ולכאורה יכול גם רבו לטעון טענה כזו, אם העבד הזה חייב לישא אשה למה מוטל כל החוב עלי, יאספו עבורו כסף וכל אחד יתן את חלקו בשביל דמי שחרורו וכמובן גם אני אתן כמו כולם? אלא מכאן ראייה שאם הקב"ה הזמין את העבד הזה בביתך הרי המצוה מוטלת עליך ואתה צריך להפסיד את כל הסכום...

(מתוך הפתיחה לשיעור, י' אדר א', חגיגה דף ב')

עבודת הדור שלנו השובה יותר מעבודת הדורות הקודמים

למדנו בדרך היומית (חגיגה דף ג' ע"א): **"דרש רבא, מאי דכתיב (שיר השירים ז, ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, כמה נאיין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל, בת נדיב, בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב, שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם, אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אלקי אברהם שהיה תחילה לגרים"**.

נביא על כך פירוש נפלא ממרן הרבי הקדוש משינאווא זצוק"ל בספרו דברי יחזקאל (על שיר השירים), שפירש את דברי הגמרא על פי מה שכתב רבינו רבי חיים ויטאל זלה"ה בספר החזיונות, ששאל את רבו הקדוש רבינו האר"י זלה"ה, שכשאינו מתבוננים בגודל קדושת התנאים ע"ה מה אנו ומה חיינו ובמה נחשב כל התורה ותפילה שלנו לנגדם. והשיב לו האר"י ז"ל: אדרבה מחמת שאנחנו בעובי החומר ומדרגה שפלה ונמוכה מאד, ועם כל זה אנו מתגברים לעשות רצון אבינו שבשמים לפי השגתנו, הרי זה אהוב וחביב הרבה יותר לפני השי"ת יותר ממה שפעלו התנאים הקדושים בעוצם קדושתם, כי הם היו במדרגה גבוהה והזדככות החומר.

והנה האלשיך הקדוש פירש את הפסוק "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא", שחומר גוף האדם נקרא 'נעל', ועל זה אמר לו הקב"ה למשה רבינו שייסיר מעצמו את החומר, בטרם יקרב למקום הקדוש הזה.

מיני מתיקה

למדנו במסכת מגילה (דף י"ח): "זכור, יכול בלב, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכתב הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור - בפה". חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, כשיהידי רוצה לזכור את ההייליגע תורה, העצה היא להגיד בפה, לחזור שוב ושוב ושוב, ובסוף הוא יזכור היטב את כל מה שהוא למד בעל פה. זה הכוונה "מה אני מקיים זכור בפה", איך אני יכול לקיים זכור - רק בפה.

ולפי זה מבואר הפסוק "מה יפו פעמך" בלשון תמימה, כאומר מה השבח הגדול הזה של פסיעותיך בעלייתך לרגל. ומותרך הפסוק "בנעלים", מכיון שאתה קרוך מחומר עב, ועם כל זה "בת נדיב", אתם מנדיבים לבבכם לעשות רצון המקום ברוך הוא, כאברהם אבינו ע"ה שהיה תחילה לגרים, שמעצמו הכיר את בוראו, לכן זה חשוב כל כך בעיני הש"ת.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"א אדר א', חגיגה דף ג')

ללמוד תורה לשמה

בדף היומי למדנו (חגיגה דף ט ע"ב): "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

אמר על כך מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, אינו דומה מי שלומד את פרקו מאה פעמים ואינו זוכר את בורא עולם, למי שלומד את פרקו מאה פעמים "ואחד", כלומר כשהוא זוכר גם את האחד, זה יחידו של עולם, דהיינו שהוא לומד תורה פארן הייליגער באשפענער [-לשם בורא עולם], יחידו שלומד בדרגה כזו הרי הוא ברמה הרבה יותר רוחנית, ס'אז א אנדערע וועלט און גאנצן [-זה עולם אחר לגמרי].

חשבתי לפי זה, יתכן שזהו המקור שבזו"ניץ לומדים עם כובע כמו בתפילה, שגם כשלומדים "אמר אביי" הולכים עם כובע, כדי לזכור היטב שהאחד יחידו של עולם עומד מולנו כשאנחנו לומדים תורה. (מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז אדר א', חגיגה דף ט')

עבודה מתוך תמימות

בדף היומי (חגיגה דף ט ע"ב) למדנו את דבריו של אליהו הנביא: "אמר ליה אליהו לבר ה

הי, ואמרי לה לרבי אלעזר, מאי דכתיב הנה צרפתיך ולא בכסף חרתיך ככור עני, מלמד שחזר הקדוש ברוך הוא על כל מדות טובות ליתן לישראל ולא מצא אלא עניות".

שאל על כך הרבי הקדוש מז'מ'גראד צוק"ל בעל ה"אריה שאג", הרי חז"ל אומרים שהעניות מעבירה את האדם על דעתו ואם כן מה טוב כל כך בזה.

אלא החסבר הוא כי עיקר העבודה שיש לאדם לעבוד את ה' היא מתוך תמימות ולא מתוך התחכמות, אלא כמו אדם שאין לו דעת. והרי חז"ל אומרים במסכת כתובות (דף ס"ח ע"א) שאין עני אלא בדעת, וזהו הכוונה כי העניות היא המדה הטובה ביותר שיש לבני ישראל. וזהו מה שאמר דוד המלך ע"ה "כי עני ואביון אנכי", כלומר אני מקיים את המצוות מתוך תמימות ואמונה פשוטה כמו אחד שאינו יודע כלום, שהוא עני בדעת.

ויש להסמיק לזה את מה שמובא בספר בעל שם טוב על התורה (פרשת שמות), "שהבעל שם טוב ז"ל אמר לתלמידיו: אחרי כל השגות שהשגתי למעלה בשרשי התורה והמצוות ואחר כל התענוג מהשגותי, אני מניח את כל ההשגות ומחזיק אני באמונה פשוטה, איך בין א נער און איך גלייב [אני פתי מאמין].

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז אדר א', חגיגה דף ט')

מאמר חיזוק לשבת פרשת החודש - מאת המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א

(נדפס במאמרי חיזוק ש"י ביהמ"ד נחלת יעקב גליון רס)

"שבת קודש פרשת החודש" מסוגל מאוד מאוד להתחדשות עצומה, והרבה צדיקים גילו לנו שעל ידי שמשנתלים שהנהגה במשך "שבת קודש פרשת החודש" יהיה במצב של חיזוק ודעה הויבנקייט [-התרוממות] זוכים לקבל אוצרות עצומים של התחדשות לכל השנה. ואיתא שאף שיש בחינה של "אין כל חדש תחת השמש", מכל מקום בשבת החודש זוכים להשפעות עצומות למעלה מן הטבע ולמעלה מן השמש ועל ידי זה זוכים להתחדשות עצומה.

ורצון אבינו שבשמים ששנתדל לזכור במשך כל השבת קודש שאי אפשר לתאר ולשער הקדושה המיוחדת של שבת החודש וכמה ההשפעה של התחדשות שזוכים בשבת קודש מסייע מאוד מאוד בכל פרטי תורה ועבודה במשך כל השנה.

ואיתא שיש הרבה דרגות ובחינות בהתחדשות, וחלק גדול מהם הם בחינה של מתנה מאבינו שבשמים, אבל יש גם חלקים של התחדשות שהם בחינה של עבודה שלנו, ורצון אבינו שבשמים ששנתדל לקבל על עצמינו [כל יחיד באופן וברגא דיליה] להשתדל מאוד מאוד להתחזק בהעבודה של התחדשות ולהתרגל יותר ויותר בתחילת כל יום ויום ובתחילת כל עבודה ועבודה 'להתחדש'. ויש בחינה שזה 'ליבא לפומא לא גליא' איך עושים את זה למעשה, אבל אם משתדלים בזה ומתפללים על זה, אבינו שבשמים מסייע וזוכים להתחדשות למעשה יותר ויותר, ובמשך ה"שבת החודש" רצון אבינו שבשמים שנתפלל על זה חזק מאוד, ובהייליגע תפילה "חדש ימינו כקדם" נכלל שזוכה להתחדשות שהיה בזמן שבית המקדש היה קיים שאז היה דרגא עצומה מאוד של התחדשות למעלה מן הטבע ממש ועל ידי תפילה אפשר לזכות לזה, ועכשיו הוא עת רצון גדול להתפלל על זה.

אי אפשר לתאר ולשער ולהשיג כלל וכלל הקדושה העצומה והמיוחדת והאור העצום של "ראש חודש ניסן"... והרבה צדיקים זי"ע גילו לנו הפלגות עצומות מאוד מאוד על הקדושה ועל הסגולה של היום הקדוש דראש חודש ניסן, וכמה ההשתדלות שכל היום הקדוש הזה יהיה עם חיזוקים גדולים ועצומים בכל פרטי תורה ועבודה כראוי וכיאות להיות הקדוש הזה הוא צינור נפלא לכל הברכות ולכל ההשפעות הטובות ברוחניות ובגשמיות להפריט ולהכלל, ורצון אבינו שבשמים ששנתדל להרבות מאוד מאוד בתפילה ביום הקדוש הזה שנכלל בו כל השנה הבעל"ט, ו"יום אחד בשנה חשוב שנה", והלשון של הדגל ועוד צדיקים זי"ע ידוע "הכל תלוי באחד בניסן".

מקולמוסם של הקוראים

ישראל" (ס' כב) שכשרואים את כותל הר הבית מבחוץ, ובכלל זה הכותל המערבי, אין צריך לקרוע, ורק כשרואה את רצפת העזרה חייב בקריעה.

וראייתי להביא בזה גם את דבריו של הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א בספרו "מועדים חמנים" (ח"ז ס' רנ"ז). שכותב שם שרוב העם בזמנינו אין נוהגים לקרוע, ועל כן הוא ג"כ מוכיח כהחילוק הנ"ל, דרך כשרואים את רצפת העזרה אז צריך לקרוע אבל לא כשרואים את הכותל המערבי. ואף שידעתי שגדולים וצדיקים אכן נהגו לקרוע, וכפי ששרב וינד שליט"א מביא שם בדבריו, עכ"פ אין להתעלם מכל הגדולים הנ"ל שהבאתי כאן.

ואחתום בברכת התורה, שתזכו להמשיך להמתיק את דברי התורה בפי כל ישראל ולזכות את הרבים מתוך הרחבת הדעת באין מחסור כל.

יצחק כהן, בני ברק

לכבוד מערכת גליון מתיקות הדף היומי בראשות הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א רצייתי להעיר על מה שכתב הגאון רבי אלחנן וינד שליט"א בגליון פרשת תצוה במדור "אליבא דהלכתא" אודות קריעה על ראיית מקום המקדש, ולאחר שביירר שם ההלכה, מסיק להלכה שלכתחלה דאי יש חיוב קריעה כשמוגיע לכותל.

ועל זה רצייתי להעיר שבספר "כאיל תערוג" [מועדים] הובא דעת מרן רשכבה"ג הגרא"ל שטיינמן צוקלה"ה, שרק אם רואה את הר הבית בעצמו צריך לקרוע, אבל כשרואה את הכותל המערבי אין צריך לקרוע.

וכן כתב הגר"מ טוקצ'ינסקי זצ"ל בספר "א ר ין

מאוצרות המועדים

הישמח ישראל כותב (בפרשת החודש) בשם הרבי הקדוש מווארקא צוק"ל פירוש הפיוט שאנו אומרים בשבת החודש: "החודש אשר ישועות בו מקיפות", שתיבת 'מקיפות' הוא מלשון החנוני מקיף, דהיינו שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מלווה לנו בחודש הזה ישועות על סמך הזכויות שזככה בהן אחר כך. והסיבה לכך, כי ממצרים יצאנו בזכות שנקבל אחר כך את התורה בהר סיני, וכמו שנאמר "בהוצאתך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" (שמות ג, יב), ולכן מתעורר ענין זה בכל שנה בחודש ניסן, שהקב"ה מביא לנו ישועות על סמך הזכות שנהיה זכאים אחר כך.

נקודה למחשבה:

הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זי"ע [שיומא דהילולא שלו חל ביום ה' ניסן] היה אומר שיהודי צריך להיות כמו כלי, שהוא מקבל את כל מה שבעליו מכניס בו, הן יין והן חומץ, ואף פעם אינו מתלונן...